POKROK ZÁPADU.

Týdenník politický, poučný a zábavný

pro

ČECHOSLOVANY AMERICKÉ,

podávající nejnovější zprávy nejen z celého světa, ale zvláště ze Velikého Západu Amerického. Vychází každou středu v OMAHA, NEB.

VYDAVATEL A MAJITEL:

EDW. ROSEWATER.

REDAKTOR:

JAN ROSICKÝ.

Předplatné na list obnáší i s poštovní zásilkou

$2.20 na rok, **$1.10** na půl roku, a **55** centů na čtvrť roku.

☞ Zasílaní DO EVROPY **$3.00** ročně.

☞ Potřebné platí vydavatelstvo samo.

☞ Oznámky v „Pokroku Západu" ztisknují se v levné ceně a národní spolky platí za své oznámky polovičtní cenu.

☞ DOPISY ze všech stran miberadi přijímáme, avšak neuhlémé uveřejňovati takové, které obsahují osobní útoky neb urážky, an zákon novinářský nám toho nedovoluje, ani na odpovědnost dopisovatele.

☞ Zásilky peněz nechť dějí se na poštovní poukazky, anebo v listech registrovaných, thy bylo jich dodání nám jiste, neb nemůže za peníze v jednoduchém listu zaslané ručiti. Veškeré obdržené peníze budeme v čísle vždy následujícím kvitovati.

Nadpis dopisů a peněžních zasílek buď:

„Pokrok Západu"

Omaha, Neb.

Omaha, Neb. 30. srpna, 1876.

Národní republikánská tiketa.

Pro presidenta:

Rutherford B. Hayes

z Ohio;

Pro místo-presidenta:

William A. Wheeler

z New Yorku.

Rakousko na rozcestí.

Zajímavý článek úvodní přináší pražské "Národní Listy" v čísle svém ze dne 27. července t. r., rozebíraje smutnou politickou situaci, v které se nyní ono druhdy tak mocné Rakousko nachází. Píšou takto:

"Předevčírem povšimli jsme si na tomto místě vysoce zajímavého návrhu, jenž vyskytl se v berlínském listu, do něhož rád Bismark své vějičky líčí. Beze všech velkých oklik nabízela se tu Rakousku Bosna v odměnu, pakli dopustí tomu, aby vedle neodvislého Srbska, Rumunska a Černé Hory (zvětšené nepochybně Hercegovinou) zřídilo se také ještě neodvislé Bulharsko pod některým velkoknížetem ruským, i aby těchto čtvero pravoslavných států činilo dohromady spolek čili federaci podunajskou.

Nic zajímavějšího než pozorovat dojem, jaký nabídnutí to spůsobilo v táboře vládnoucích plemen v Rakousku.

Maďaři vzali věc hned do opravdy a strhli poplach, jakoby jim už jich roztrhaná chalupa chytala nad hlavou. Celá ta komika jich "světové" politiky vyšla tu v jev. Jindy—co se natoužili po rozšíření říše maďarské na jih i východ, co se navykládali o nepropadlých nárocích Uherska na Bosnu a "okolí" a nyní, pojednou — když se jim ta Bosna nabízí— —nemohou ji potřebovat. Břitva kdyby jim někdo sázel na hrdlo, nemohli by se vzpouzeti více než proti tomuto "danajskému daru z ruské ruky". Rozumíme úplně. Nenít ještě čas. Maďarský žaludek má ještě ukrutně dlouho co pracovat, než bude se Slovany v nynějších hranicích koruny svatoštěpánské hotov, on dobře cítí, že by takováto velká porce slovanská byla nyní jeho záhubou. Ano, kdyby on sám byl dnes tak již mohutný, aby nový ten přírůstek slovanský na onom břehu Sávy mohl sobě podrobit tak jako podrobil uherské Slováky: to bylo by něco jiného. To by již dnes honvedi letěli na Sávu. Ale dostat do hospodářství r. 1876 údělem lid slovanský, kterýž právě tasí meč za svobodu, kterýž raději rozsekati se dá, než aby snášel další porobu: to byl by pro bankrotního Maďara vskutku danajský dar, toho nemůže on dnes přijmouti pro živý svět. — Jak ale kdyby ve Vídni, kde nemají právě těchto výhradně maďarských bolestí, byli méně zdrahavými? Bosna je přece krásná, bohatá země, a Rakousko, které musí nyní živit chudou Dalmácii, Rakousko, které ztratilo italské své provincie, dovedlo by ono odolat na konec pokušení? Myšlenka ta přivádí maďarskou krev do varu. Netroufají si ručit za vídeňské Cincinnaty a upírají bodavé zraky své do ledví hraběte Andrásyho: Dovedl by on snad maďarský zájem zradit? Dovedl by on podepsat Rusku takovouto smlouvu? Odpověď rozumí se zní: nedovedl, — ale pak je tu hned nová otázka: nepropustili by ho pak?

A to je chvíle té pro Maďary otázka všech otázek. Oni jsou přesvědčeni, že Rusko přistupuje k velkolepému řešení otázky východní, oni vědí, že se Rusko namáhá, aby přivedlo Rakousko na stranu svou—ale dokud Andrásy bude rakouskou politiku utěšovat se, že se to Gorčakovu nepodaří. Však odejde Andrásy provdu? Nebude strach před hněvem Ruska, nebude úvaha, že lze nyní za pouhé přimhouření očí nejen sobě získat mocného přítele, ale k tomu ještě nějaký kus výnosné země: nebude úvaha ta mocnější než-li všechen vliv hraběte Andrásyho?

„Spůsob, jakým přivítal car vyslance tureckého v Petrohradě, odvolání Ignatěva z Cařihradu, nejnovější zprávy z Rumunska a Řecka, ohromně zbrojení Ruska," —vše to jsou čelnému orgánu Maďarstva "Pesti Napló" neklamné důkazy, že stav věci je vysoce povážlivý. „Rusko patrně zahajuje svou akci. Nuž a jakou politiku hodlá Uhersko-Rakousko vůči této ruské akci provádeti?" dotírá "Pesti Napló" na Vídeň: „Potáhneme s Ruskem nebo proti Rusku? Všecka znamení pak nasvědčují tomu, že ve Vídni jest na sta chutí vésti válku *proti Turecku ve spolku s Ruskem.* Avšak my jsme přesvědčeni," volá "Pesti Napló" rozi ilen, „že tuto politiku hrabě Andrásy nepovede, nechce, aby ji zastával, a my se vůbec divíme, kterak mohou pánové ve Vídni při svém počítání zapomínat na činitele, jakým jsou—Uhry. My s potěšením můžeme sděliti, že vláda uherská neomeškala na patřičném místě projevit, pokud ji se týče, ona že ku přivtělení Bosny nesvolí. Nechť z toho srozumějí i v Berlíně, že by tudíž dříve musela nastat ministerská krise v Uhrách, než by podobná akce mohla vejíti ve skutek." Dále prý mají v Berlíně si zpomenout, že by Rakousko musilo svolat uherský sněm(!?) aby povolil peníze na válku, a tu že mohou býti napřed ujištěni, že sněm uherský nikdy nepovolí peníze na společnou akci Rakouska s Russkem proti Turecku. Totéž prý očekávají Maďaři od Cislajtanie: i tu prý by dojista (!?) parlament vídeňský odepřel prostředků na takový spolek!—

Ubohosť těchto maďarských hrozeb nikdo však nemohl lépe obnažit, než sama vídeňská "Neue Fr. Presse", když ve své turecké radosti nad statečnými Maďary takto jim zanotovalu: „Buďte ujištěni, my bychom se své strany dělali také co možného, jen kdyby se nebylo co báti, že vláda vstupujíc do takové akce,—rajchsrát sám vůbec ani nesvolá." Cosi podobného zdá se nám, mohlo by se přihodit i totau slavnému sněmu uherskému, aspoň to již tak pobříchu dosud ve světě chodí, že se parlamenty v podobných situacích svolávají teprv, až když je—"odtroubeno". A krom toho, kde pak kdo mluví o tom, aby také Rakousko tasilo meče? Rusku patrně nejde o nic více, než aby Rakousko nepřekáželo jemu, spolek Rakouska s Ruskem znamená tiché Rakousko při práci ruské na východě, za to se mu již nabízí v odměnu Bosna.

Otázka stojí tedy spíše tak: Má to Rakousko se svými rozháranými poměry vnitřními, se svou tísní hospodářskou a finanční k vůli maďarským choutkám podráždit proti sobě hněv Ruska, má ono pro turecko-maďarskou kůži bíti se s Ruskem, které ho může mocí svou rozdrtit? Anebo má raději zůstati pěkně zticha, nemá pouze překážeti národům hodným lepšího osudu, aby se stali osudnými, a vzíti zato vděk a přátelství Ruska a k tomu ještě bohatou provincii?

V těch okolnostech, soudíme, nebylo by pro žádný rozumný stát na světě obtížno rozhodnouti se. Trochu maďarského a německého kyklu věru Rakousko nerozkotá, —to nejhorší, co by se mohlo přihodit,—že by se pp. Andrásy a Tisza poděkovali, — nuž a za tu "mši věru Paříž stojí!" řekl by Jindřich IV.

Vídeňská politika stojí dnes patrně na rozcestí, na němž nemůže dlouho vytrvat. Události nečekají. Věci v Turecku nabývají každou hodinu tvářnosti divočejší,—Rusko nemůže dopustit, aby fanatism turecký rozzuřil se neskrocenou vášní krvežíznivé války náboženské, jestli celá ostatní Evropa, ono nemůže se dívati klidně té řeži ukrutné, jaká se tam chystá, ono musí zakročiti co nejdříve. Avšak prvé nežli Rusko hne jediným kozákem, musí býti mezi ním a mezi Vídní jasno. Ono musí vědět, je-li mu co činit pouze s nepřítelem jedním anebo s dvěma: Rakousko musí říci určitě, bez výtáček, ano neb ne.

Ve Vídni to vědí nejlíp a proto je rozpačitost listů vídenských právě tak veliká, jako rozdráždění Maďarův. Kdežto jeden ještě si pomáhá nadějí, že to snad s tou Bosnou není ani do opravdy míněno, druhý odmítá sice protektorát Rakouska nad podunajským oním spolkem, ale Bosna by se mu konečně dosti líbila,—tož třetí, a sice zrovna listy velico podezřelé z důvěrných styků s vládními kruhy, rozhodně vítají myšlenku přivtělení Bosny, co nejrozumnější požadavek pravé rakouské politiky, — ano dnešní vídenský "Fremdenblatt" již zcela určitě vyslovuje se pro návrh berlínský, vzpomínaje si z čista jasna, že v Rakousku žije také něco Slovanů a tito Slované že prý sobě vroucně přejí, aby Rakousko přivtělilo si Bosnu. Není-liž tato náhlá pozornost k přáním Slovanů ve vládním listě vídenském vskutku až pokoutiiva? Avšak nejen v touto, setkáváme se zde náhle ještě s několika jinými zajímavostmi. Tak na příklad s rozhodně dobrým vtipem na Maďary, kteří prý konstitučního krále svého při korunovaci nechají přísahat, že "dobude nazpět korunně štěpánské všech zemí, které jí byly odcizeny", teď ale nechtějí, aby konstituční ten král přivtělil opět ku koruně uherské i jen jednu z těch odcizených druhdy zemí—úrodnou Bosnu... A co říci konečně tomu, když vládní list vídenský i proto již přál by si takovéto rozmnožení území rakouského od srdce, aby ti tajní i zjevní nepřátelé a hrobaři Rakouska viděli, že ono má ještě něco síly životní do sebe, že ještě žije a bodlá dále žíti. —

Další důvody "Fremdenblattu" pro přivtělení Bosny nejsou sice nové, ale na vídenský vládní list roku 1876 vždy dosti pozoruhodné. Bezpočtukráte bylo zajisté již i od cizozemských pozorovatelů vysloveno, že Dalmácie bez Bosny jest zeměpisným, politickým a společenským nesmyslem, a chce-li Rakousko, aby přístavy dalmatské kdy nabyly života, chce-li, aby kdy minula ta bída svírající Dalmácii—že musí hledět stůj co stůj připojiti k Dalmácii Bosnu. Ale jest to snad ponejprv, co čteme podobné výklady ve vládním listu vídenském. Takž je ze všeho patrno, že chvíle té zápasí spolu známé ty dva proudy ve Vídni prudčeji než kdy jindy, že protivy interesův dynasticky-rakouského a maďarsko-německého napořád ostřeji se potýkají, aniž by — jako při všech podobných životních krisích Rakouska, do poslední chvíle kdo mohl předvídat, kterak souboj osudný skončí?

Jest tomu letos právě devadesát let, co císař Josef II. uzavřel s ruskou Kateřinou II. spolek na rozdělení Turecka. V úmluvě té byla naposledy vyslovena myšlenka, kterou se druhdy Evropa po 300 let zabývala: myšlenka vypuzení Turků z Evropy.

"Osvobodím Evropu od hanby tohoto barbarství", pravil tehdá šlechetný Josef, táhna proti Turkům. Než pohříchu zdraví jeho bylo ton dobou již příliš podryto a předčasná smrt jeho sklátila i tento paprslek rozumné politiky rakouské do hrobu. Hanba Evropy rozmnožena o dalších devadesát let, děsné skutky, barbarství turecké naplňují dnes poznovu všechen vzdělaný svět zděšením a to Rakousko, v němž za těch devadesát let procitlo dvacet millonů Slovanů k sebevědomí: to může ještě býti na rozpacích; jak se rozhodnout, když Rusko poznovu mu podává ruky k společnému podniknutí díla lidskosti a osvěty? Rakousko odmítající spolek s Ruskem na spravedlivé rozřešení otázky východní — odmítlo svou vlastní budoucnost!"

Cestopisné vyňatky.

Ze spisu Jos. Štolby "Za Oceanem."

Máme před sebou III. svazek cestopisů p. Jos. Štolby a nemůžeme říci, která kapitola tohoto díla je pro nás zajímavější, neboť zajímová, zvláště pro nás Čechy zde v Americe, jest celá kniha. — Pan spisovatel drží se pevně pravdy, ať si již lichotí aneb ne, začež zasluhuje vším právem naši poklonu. — Litujeme pouze, že se nepodíval též dále k nám na západ, neboť co by mu bylo udělalalo nějakých těch 5 neb 600 mil dálšího cestování. Za to by byl seznal ještě jiné stránky života Čechů v preriích a v sousedství kmenů indiánských. Mluvě o zařízení amerických budov časopisů, praví na str. 27:

"A na takový samostatný a bohatý dům vzmohl se již také nejeden německý časovis v Novém Yorku. Českému listu se to posud nezdařilo ni zde, ni kdekoliv jinde v Americe."

A v tom se pan spisovatel hrozně mýlí; neboť kdyby nás zde v Omaha byl navštívil, byl by alespoň s námi dělal výminku.

Již od roku 1872 má "Pokrok Západu" samostatnou parní tiskárnu tak zařízenou, jak popisuje tiskárny a zřízení budov v New Yorku.

Na str. 113 popsán život Čechů v Chicago a v amerických městech vůbec. — Jest to perný článek, avšak bohužel pravdivý! Zní takto:

"Čechů je v Chicagu valný počet; jest jich tam na 15.000. Bohužel však, že poměrně značný počet ten nebyl s to, krajanům našim zjednati v sociálním životě postavení závažnějšího. Jsouť v Chicagu české spolky, české společnosti, české kruhy, české rodiny a čeští jednotlivci, kteří representují národnost naši za mořem spůsobem velmi čestným. Avšak velká část krajanů našich nežije a nečiní dle toho, abychom s pýchou na ně hleděti mohli.

Tohoto poznání došel jsem nejen v Chicagu, nýbrž i v jiných velkých městech amerických. Kdežto na venkově nalezl jsem v rolnících, z Čech přistěhovalých muže v každém, zvláště ale v politickém ohledu velice pokročilé, muže, kteří hledí si všech pokroků v oborech svých a nejvřelejšího berou účastenství na životě veřejném, shledal jsem, že velká část obyvatelů měst jest v každém ohledu tak netečna, že s politováním téměř hledíš na ně co na své krajany.

Má to arci své zcela přirozené důvody. Mezi těmi, již opouští vlast, aby v Americe založili si nový domov, jest sice mnoho lidí, jež s bolestí vidí Čechie odcházeti na vždy. Avšak mezi nimi jest také velmi mnoho a snad více lidí, již buď stali se ve vlasti nemožnými, již odcházejí lhostejně, poněvadž jest jim kraj jako kraj, jen když se jim dobře vede, aneb kteří ve vlasti už chápali se věcí, jež nikdy a nikomu ke cti neslouží, lidé tedy, kteří neznají jiných zájmu nežli osobních, a o ideálnějších stránkách života, jako o vlastenectví atd. nemají ani ponětí, zkrátka lidé, jichž odchod vlast nikterak litovati nemusí.

Arci není v ohledu tom český národ snad za národy jinými. Jest u všech tak, že vystěhovalci bývají z valné části dobrodruzi, kteří počínáním svým v cizině na celém národu se prohřešují. Tak jako jednali doma, vedou si i v nové vlasti, nic nedbajíce toho, že neškodí tím jenom sobě nýbrž i celému tomu národu, jehož nehodnými syny jsou. A to právě to smutné, že cizina podle jednotlivců posuzuje hned celý národ.

Jak zcela jinak mohlo by státi těch 15.000 Čechů v Chicagu, kdyby si hleděli všichni stejně své národnosti, jako to činí kruhy některé, kdyby všichni s pýchou hlásili se k republice americké co řádní synové své vlasti, jako to činí valný počet jich.

Němci a jiné národnosti jim v tom předchází příkladem dosti dobrým, ačkoliv mají neméně příčiny k nářkům jako my Čechové. Ale co je u našich krajanů zvláště na pováženou, jest, že ta pleva ve společnosti české v Americe chápe se zaměstnání, v nichžto konkuruje s ní jenom lid, na nějž hledí Američan s největším opovržením, totiž: Irčané.

Kdekoliv přišel jsem v Americe do českých kruhů vlasteneckých, všude slyšel jsem tento stesk pronášeti s bolestí opravdovou, a dovedl jsem bolest tu oceniti, ano cítil jsem ji palčivě sám, když někdy — arci s radostí mohu říci, že nebylo to často—zaslechl jsem v houfu, s něhož visely hadry a kapala špína, jenž potácel se s jedné strany ulice na druhou a jemuž každý člověk na desgt kroků se vyhýbal — hovor český.

Nerad píšu tato slova. Ale dbal jsem posud ve svém cestopisu pravdy v každém ohledu a myslím, že byl by to jen nepravý národní stud, kdybych nepřidržel se pravdy i v ohledu tomto. Ti krajané, kteří za mořem řádky tyto snad budou čísti, budou muset bohužel přiznati, že nepřeháním. Vždyť právě nejhlavnějších dát ve věci této dostalo se mi od krajanů, jimž čest naše národní tam za mořem skutečně na srdci leží.

Ostatně za takový lid nemůže nikdo. Nemá beztoho s národem, z něhož pošel, nic jiného společného, nežli tutéž arci ale — špatnou řeč. Neví o národnosti své ničeho, nedbá jí tudíž také a vyměnil by ji zajisté ihned ochotně, kdyby mu to nějaký prospěch přineslo. Nu ale útěchy tu možno nalézti v tom, že takových lidí chová v lůně svém národ každý. Bejlí roste všude. —"

Kdo chce býti spravedlivým musí tomuto článku dáti za pravdu. — Pohleďněme v které koliv město najdeme podobných obrázků všude. — O kéž by alespoň některých těch zbloudilců úsudek nestranného rodného spisovatele se dotknul a na jinou dráhu je přivedl; kéž by mnohý z toho čerpal poznání sama sebe a umí nil si: "Nechci býti tím bejlím, chci sloužiti národu svému ku cti!" pak by bylo zajisté nejskvělejší odměnou panu spisovateli vědomí, že přispěl bezohlednou pravdou k získání ztracených synů vlasti.

Něco o vychování dětí.

Čáp přinesl malé dítě do domu; celý blažen, usměvavou tváří a zářícím okem běhá mladý manžel od přítele k příteli, od známého ku známému, by jim zvěstoval, že jeho prvorozenec—dejme tomu že je to "on"—je kapitální chlapík, který svých deset liber váží, a zve užší kruh přátel svých, by se na něj přišli podívat. S blahosklonou tváří přijímá blahopřání a nevynasnažuje se, an se stal skutečným otcem — což jemu samému jest nejdivnější — také otcovskou vážnost na se vzíti. Vždyť je teď hlavou "rodiny". — Však již v prvních měsících, které dítě to prožilo, pochybují rodiče u jeho vychování. Tak dá se na příklad malý ten capart do křiku, a ihned je tu mamička a vstrčí mu zřídlo života do hubičky. Ať je to pak v pět hodin ráno aneb v 11 hod. večer; v 1 hod. s poledne neb ve 2, 3, 4, 5, 5½ h. odpoledne, to si zůstane stejné. Mladý světoobčan pije a musí pít, jak jen hubu otevře. Však nastojte! Čím starší je klučina, tím silnější má hlas a častěji ozývá se jeho křik. Jakmile hned po prvním písknutí nikdo nepřijde by jej vyzvednul a houpal, stane se zlostným, křičí že je celý modrý v obličeji, tluče rukama a nohama a nepovolí, až se mu stane po vůli. Jestli se mu tento manévr jen několikrát povede, pak začíná sám svou maminku trestati, jestli se mu nestane hned po vůli, a tluče po ní, když ona lichotíc mu nejněžnějšími slovy, jej pozvednouti chce; ano ještě na ruce hází a tluče sebou a křičí jakoby ho na nože bral.

Přišel den narozenin; Honzíček vypadá jako každé jiné jednoroční dítě a každý nepředpojatý člověk to také nahlíží, jenom rodiče a tetičky aneb babička ne. Tu je nějakého povídání jak chytrý a moudrý Honzíček je, jak už mamince rozumí, jak tatínka za vous tahá—totiž má-li jaký,— jak se učí běhat, jak je pánovitý, jak hned křičí nestane-li se mu po vůli a t. d. Cizinec však, který nehledí naň láskou zapálenýma očima, shledá v něm kluka nikoli láskyhodného ale tvrdošíjného.

Přišel druhý rok, s tím jen rozdílem, že malý synáček dostal od maminky, byl-li již mnoho nezvedený, nějaký ten štulec hned ale za to hubičku jestli Honzíček žalostně začal natahovat moldánky. I jsou tu druhé narozeniny. Honzíček již běhá po čtyrech, trhá co mu k ruce přijde, má ruce od kočky, kterou celé hodiny byl mučil a škrtil poškrabané a může již několik hlásek ze sebe vydati, kterým že dobře rozumí maminka svatosvatě jistí. Každé návštěvě, která za dne přijde, je Honzíček předveden a se zářícím obličejem vypravuje maminka posluchačům že Honzíček již dobře mluví, jak je čiperný — a Honzíček zatím sedí na zemi a hledí blbě na cizince. Na rozkaz maminky: "Honzíčku, dej strýčkovi ruku a řekni Papa" dá se tento do křiku a řvaní, a zajímavé představování se obyčejně ukončí tím, že maminka nacpe "moudrému" dítěti hubu plnou koláčů neb buchet a jistí, že Honzíčkovi musí něco scházet. Ale zajistě mu něco schází, a to jest "vychování od kolébky".

Následující roky množí se nespůsob na nespůsob, vyvolaný nesmyslným vychováním, jakého se mnohdy dítkám dustane. Tak na příklad mají mnozí rodičové ten krásný obyčej, ve přítomnosti dítek tyto do nebe vychvalovati, neb dokonce jim samým lichotivá slova dávati, v jich přítomnosti sousedům neb přátelům ve zlosti nadávati, jejich chyby vytasovati jak jsou nespravedliví atd., atd. Toto vše pamatuje si vedle sedící Honzíček velmi dobře. Viděli jsme již děti, které v pátém neb šestém roce tak nadávati a klíti dovedou jako starý námořník, a rodiče— smějou se ostrovtipu jejich Honzíčka a pochválí jej za to.

Konečně se Honzíček pošle do školy; obdrží nový oblek, novou čítánku a tabulku, nové pravítko atd. Zde nalezne jemu podobná kvítka a v krátkosti uzavře s nimi „při svačkách a řvaní přátelství. Hraní míče, povalování se po ulicích a tropení nezbednosto jest jejich denním zaměstnáním po škole, a vynikají-li ve čtení a psaní, vynikají v darebáctví ještě více. Tak to jde až do čtrnáctého roku, kdy, jako zde, se stávají svobodnými pány. Prozatím se spokojí s ohňostroji, které ale v pokročilejším věku ustoupí bambitkám a noži,

Přestoupil-li Honzíček svůj 14. rok, začne žýkat tabák, plyvá kolem sebe, je všem rovný a je postrachem každého, který s ním přijde do styku.

Teď se rodiče rmoutí, neboť časem byl jim též rozum přišel, a vidí chyby, které byli vychováním svým sami vyvolali. Teď se přičiňují všemožně, by přivedli vyrostlého Honzu na jinou dráhu, což se však jen v řídkých stává pádech. Jej ch milý, rozumný a chytrý Honzíček, na kterého se dříve ani žádný křivě podívati nesměl, stal se jim metlou a marně naříkají na opičí svojí lásku. (To však dělají jen ti, kteří zmoudřeli v stáří, ostatní ale přičítají vinu všemu možnému, jen ne sami sobě).

Honzík stává se starším a "pondělkuje" dál. Jen tomu velkému učiteli "drsnému životu" podaří se někdy, udělati z něho člena potřebného společnosti lidské.

O štěstí mohou tací rodičové mluviti, pakli se to jen stane, že synek nahlédne marnost svého nespořádaného života, neboť není to snadným přechodem, svévolného člověka uvádět v koleje pořádného života. Avšak símě vzdorovitosti se mnohdy nevykoření nikdy. Nejlépe to seznají rodičové "na svá stará kolena", kterak jim milovaný synáček za všechnu lásku, starost, za mnoho probdělých nocí splácí tím nejčernějším nevděkem — ne-li něčím ještě horším! A tážete se čí že to je vina? Toť snadná odpověď: Rodičů! Zavinila to jich opičí láska a hloupé vychování již od kolébky!

Hospodářství.

DROŽDÍ HOŘKÉ ČILI HOŘKÉ KVASNICE od ležáku a vůbec podkvasného piva, kterak se hořkosti sprostí a pak dle okolností a vůle velmi dlouho zachovají.— Kterak by se hořké kvasnice trpkosti zbavily a dle okolností ku každému pečevu použiti i déle zachovati mohly; toť otázka, kterouž si již dávno mnozí praktičtí lidé, sládkové a lučebníci uložili, avšak výsledek byl v celku vždy přece pouze přibližný a mnoho docela uspokojivý. Spisovatel dr Artus v Jeně nalezl však, jak sám tvrdí, po velmi četných pokusech přece způsob, jímž se co do věci západná otázka rozluští a. Poštěstilo se mu totiž kvasnice od silně chmeleného ležáku úplně hořkosti zbaviti. K tomu cíli vzal na 1 libru hustých kvasnic 1 lot krystalované sody (uhličitanu sodna těho, carbonas sodae) a tímto jednoduchým prostředkem všecku hořkosť z kvasnic vytáhnul. Lot krystalované sody se ve dvou librách teplé vody rozpustí a roztok, když na 15°R. vychladnul, se s kvasnicemi smíchá, kteréž své trpkosti pozbýti mají. Když se smíšenina ta po 48 hodin stát nechala a čas po čase promíchala, slije se po úplném usazení kvasnic hořejší nažloutlá tekutina, kteráž veškerou hořkost v solě obsahuje.

Na to se zbytek opětovaně čistou vodou promyje, až po přidaném uhličitanu sodnatém ani památky nezůstane. Čisté kvasnice se mezi pijavým papírem aneb i čistými tkaninami mírně vylisují a pak uschovají.

Zkušenost dokázala, že se droždí ležákové na tento spůsob čistěné k všelijakým moučným pokrmům a k jakémukoli obyčejnému pečivu hodí, a jelikož se za naší doby mnoho piva na spodní kvasnice vaří, patrno, že úspora, kterouž takto docíliti možno, nikterak nepatrná není. Aby se pak kvasnice, tímto způsobem trpkosti zbavené, i po delší čas používati a zachovati mohly, přidá se jim cukrového sirupu. Tento si uděláme, když 1 libru dobrého bílého cukru v 19—20 lotech vody rozpustíme, roztok do varu zahřejeme a pěnu seběřeme, načež se syrup ještě skrze plátno procedí. Když pak takovýmto roztokem droždí. Když pak takovýmto roztokem droždí, přidá se na 1 libru asi 2 libry čistěných kvasnic, načež se vše dobře zamíchá, do lahvic dá a tyto dobře uzavřou a zapečetí. V chladné místnosti vydrží kvasnice na tento způsob připravené celý rok i ještě déle bez porušení a mohou se pak právě tak jako čerstvé upotřebit.

SKVRNY REZOVITÉ A ŽELEZITÉ kterak se nejlépe z prádla vypraví.— Rezovité skvrny obyčejně bílé prádlo nejvíce hyzdívají a mnohdy proti nim po domácku používané prostředky velmi málo prospějí. Takové patrně železité neb rezovité skvrny se ale též na prádle objevují, aniž možno patrnou příčinu nalézti a prokázati, ač ovšem jisto aneb alespoň velmi pravdě podobno, že železo vůbec příčinu podalo, ku př. železo kádí, kotlů, železo v sodě neb mýdlu atd. Protože však častokráte lněné látky, ku př. damaškové plátěné ubrusy, dosti vysoké ceny bývají, nebude zajisté od místa, promluvíme-li o prostředcích, jimiž se takové rezavé skvrny vypraví. Kyselina šťavelová, sůl šťavelová a mnohdy i kyselina citronová a solná mnoho nepomohou, t. j. když skvrna zastárla aneb hlavně oxyd železitý obsahuje. — Snadno pak přijdeme následovně k cíli.

Na půl libry destilované aneb alespoň dešťové vody vezmou se 3 loty kyseliny solné, a skvrnitá část ubrusu neb plátna vůbec se v této smíšenině asi na ½ hodiny namočí. Tím se docílí dostatečný účinek kyseliny na látku železitou. Nyní se látka čistou vodou omyje a opláknе a za mokra ještě siroammonem polije. (Obyčejný siroammon v lékárnách používaný nutno se stejným množstvím destilované vody rozředit.) Když tato tekutina asi 5 10 minut na tkaninu působila, promění se železo, pokud se tu nachází, v černý sirník železnatý, při čemž ovšem nepříjemný zápach po sirovodíku se pozoruje, pročež se nejlépe celá věc venku v šíré prostoře provede. Plátno se pak musí ještě čistou vodou dobře promýti a pr pláknouti, a když se pak místo, kde skvrna jest, smíšeninou 1 dílu kyseliny solné a 15 dílů vody polilo, čistou pak vodou opětovaně opláklo i opralo, nezůstane po skvrně ani nejmenší stopy, protože se sirník železnatý rozředěnou kyselinou solnou docela rozpustí.

SŮL KUCHYŇSKÁ JEST V ZAHRADNICTVÍ velmi upotřebitelná.— Ačkoliv zkušení zahradníci o možném a prospěšném použití soli kuchyňské nikdy nepochybovali, přece se dosud v celku málo upotřebuje, a neznáme v tomto ohledu více, než-li co různými pokusy zjištěno. Tak na příklad ví se dobře, že tráva hustěji a bujněji roste, když se pozemek solí pomrví, jakož že tam kyselá tráva i mech vymizí a 1 unce soli na 1 gallon vody nejpřiměřenější poměr jest. Cibule a zelí i kapustě rostliny vůbec dosáhnou kromobyčejné velikosti a chutnosti a netrpí tak snadno od červů a hmyzu. Brokoli či tak zvaná kapusta větvitá i za tuhé zimy na poli bez porušení zůstala, když se toto solí pomrvilo. Knight vynalezl, že sůl čo mrtva upotřebená brích před nálezem či medovkou a snětivostí chrání, a že možno právě tak bohatou hrachovou řeř v září a říjnu docílit, jako v červenci, když se semě solnou vodou napojila a pak se hem

---

SMĚS.

— Následky blahobytu v Čechách ukazují se ve všem a všude. Dle nejnovějších dat statistických přibývá také sebevražd úžasnou měrou zvláště v Čechách. Roku 1875 skončilo v Čechách 846 osob sebevraždou (712 mužských a 134 ženských) tedy o 77 více jako roku předešlého. Ze samovrahů se jich nejvíce oběsilo, totiž 432, 174 se jich zastřelilo, 78 probodlo neb podřezalo, 76 utopilo, 57 otrávilo, 9 na koleje pod vlaky se položilo, 5 dynamitem se usmrtilo, 3 skočili s okna, 2 udusili se výpary uhelnými a 1 samovrah zahynul samovolným zmrznutím.

— Mor asiatský. — Rakouská vláda obrátila všecku svou pozornost na šířící se mor a kordon východních, kdež zejmena v Bagdádě a v několika městech perských současně vypukl. Postarala se, aby s olehlivých dostávala zpráv o šíření se této epidemie a učinila rázná opatření, aby nakažlenina ta nebyla přenesena k hranicím evropským. Epidemie dosáhla v Bagdádu nejvyššího stupně od 7—13. května b. r.; tu onemocnilo 400 osob a 320 jich zemřelo. Rakousko-uherský vyslanec v Cařihradě ve spojení se zástupci ostatních mocností ihned učinil patřičné kroky u vlády turecké i perské. Prohlášení velkovezíra, že bez svolení zdravotní komise z nakažených oněch míst vojsko nesmí býti dopravováno, bylo sice s uspokojením u vědomost vzato; vzdor tomu si vláda ponechala to právo, že vojsku z východních těch končin stále zůstane přístav v Kleku uzavřen. Za hlavní příčinu rychlého šíření se moru toho považují se všeobecně poště a procesí do Kerbely a Bagdadu po celý rok konané. Vláda perská byla již požádána, aby aspoň po dobu trvání nakažlivého toho moru zapovědělo všechny poutě.

— Subskripční listina sultánova harému. — Peněžní dobrovolné sbírky na "svatou válku proti křesťanům" vynesly dosud 42,780 liber, t. j. skoro půl milionu zlatých. Mezi uveřejněnými subskripčními listinami nalezá se také listina sultánova harému, kteráž proto jest zajímavá, že dovoluje nahlédnouti do zřízení harému. Listina ta zní:

		℔.
Její Vysost Vehdží sultánka		100
„ „	Senihe, sestra sultána	100
„ „	Hadie, „ „	100
„ „	Fehime „ „	100
„ „	Baš Kadine (první žena sult.)	200
„ „	druhá Kadine, matka prince Šahedina Efendi	250
„ „	třetí Kadine	100
„ „	čtvrtá Kadine	195
První kličnice harému		60
Druhá „ „		25
Kalfas Honoum (dámy harému)		197
Sulejman aga (intendant)		400
Salit Efendi, tajemník Kadiny, matky princovy		150
Mesrud aga, první aga matky sultánovy		50
Rustem aga, pokladní		
	úředník	150
Rašid aga, první almužník sultánův		100
Ejnin aga, druhý „ „		50
Abdul Vahib aga, třetí alm. sul.		30
Dželer aga, čtvrtý alm. sult.		25
Šekir aga, první komornik, kapou oghlan, kleštěnec sultánovy matky		50
Abdul Kerim, třetí aga sultanovy matky		25
Ibrahim Efendi, kafedži baši (uléval kávy)		100
Sulejman Fojk Efendi, ředitel zásob harému		100
Junbal a Ali, agové, čibukdžibaši (zapalovači čibuků)		10
Úhrnem liber		2577

— Neznetlelé mrtvoly. — Krčín, městys nad Metují a na staré cestě z "brány zemské" u Náchoda do Hradce Králové, jest osada velmi památná. V starém tamním kostele probodl ve válce husitské Hynek z Červené Hory, královský hejtman v Jaroměřici, kněze u oltáře, a ve válce třicetileté zastřelil švédský voják kněze u oltáře při sv. čtoucího. Starý ten památný kostelík se nyní opravuje; přistavuje se část k zadnímu dílu, v němž bude nová kruchta. Při této příležitosti zrušený byla před krátkým časem stará kostnice, v níž byla v zemi vysoká vrstva hnojí. Mezi těmi kostmi nalezeno 8 mrtvol neztlelých a bezhlavých. Mrtvoly jsou vysušené, kůže ke kostem jest přischlá, silně zbrunatlá.. Takým mrtvolám lid v tamním okolí říká "textí" a vypravuje sobě, že takovíto "textí" byli lidé velmi "zázrační"; tak nemohli býti zastřeleni žádnou kulí ani bodnutím. Však příčina pravá, proč tělo lidské v zemi neztlí, může býti rozličná. Vykládá se, že mrtvoly křižácké byly balsamovány, náležejíce někdy majitelům statku křižáckého z 14. a 15. století. Možno také, že přida, do níž mrtvoly prvně byly pochovány byla suchá, bez vlhkosti, jakáž jest potřebná, aby tělo netlelo. Také v nedalekých od Krčína Černilicích před několika desítiletími podobně neztlelé mrtvoly, též bezhlavé, byly nalezeny.

— Ujednání v Zákupech vyličuje "P. LL." těmito slovy: JJ. VV. císař František a car Alexander mají to za přiměřené, aby vlčí nepřátelství, jež vypuklo mezi Srbskem a Černou Horou se strany jedné a mezi Tureckem se str. druhé, na tak dlouho udržeti se všelikého zakročení, až po rozhodném výsledku zbraně nastane doba, ve které mocem bude možno, aby sáhly zpět ku platným smlouvám a opět zahájily své snahy o působení zlitavných a trvalých poměrů na přímořské balkánském. Přesvědčení, se tak žádoucí obmezení vypuklé války nejlepe může býti zabezpečeno zásadou nezakročení v průběh válečných událostí, bezpochyby je sdíleno od vlád všech smluvních mocí, jakož tyto se jinak zcela jistě stýkají v náhledu, že výsledek vypuklé války od žádné z válčících stran nesmí býti využitkován k takovým změnám územní nebo k jiným opatřením, jež by byly v odporu se stavem platným smlouvami mezinárodním právem upraveným. Neboť v zachování tohoto stata quo m